

Rodzaj świadczenia	Dla kogo (w skrócie)	Kwota(na rękę)	Od kiedy	Kryterium dochodowe
Świadczenie pielęgnacyjne	Rodzice dzieci z niepełnosprawnością	1000 zł	Od 1 maja 2014 r.	Nie
		1200 zł	Od 1 stycznia 2015 r.	Nie
		1300 zł	Od 1 stycznia 2016 r.	Nie
Specjalny zasiłek opiekuńczy	Opiekunowie dorosłych osób z niepełnosprawnością	520 zł	Od 1 lipca 2013 r.	764 zł
Zasiłek dla opiekunów	Opiekunowie dorosłych osób z niepełnosprawnością, którzy z dniem 1 lipca 2013 r. stracili świadczenie pielęgnacyjne	520 zł	Od 15 maja 2014 r.	Nie

ŚWIADCZENIE PIEŁĘGNACYJNE

Przysługuje wyłącznie rodzicom lub opiekunom dzieci z niepełnosprawnością, powstałą do 18. roku życia lub do 25. roku życia - w przypadku gdy dziecko było w trakcie nauki.

Kto może otrzymywać świadczenie pielęgnacyjne?

Świadczenie pielęgnacyjne przysługuje z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej:

1. matce bądź ojcu dziecka,
2. faktycznemu opiekunowi dziecka,
3. osobie będącej rodziną zastępczą spokrewnioną,
4. innym osobom, na których - zgodnie z przepisami Kodeksu rodzinnego - ciąży obowiązek alimentacyjny (z wyjątkiem osób o znacznym stopniu niepełnosprawności). Przy tym osobom innym niż spokrewnione w pierwszym stopniu z osobą wymagającą opieki przysługuje świadczenie pielęgnacyjne, gdy spełnione są łącznie następujące warunki:
 - rodzice osoby wymagającej opieki nie żyją, zostali pozbawieni praw rodzicielskich lub legitymują się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności,
 - nie ma innych osób spokrewnionych w pierwszym stopniu, są małoletnie lub legitymują się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności,
 - nie ma faktycznego opiekuna dziecka ani osoby będącej rodziną zastępczą spokrewnioną lub legitymują się one orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności.

Wysokość świadczenia pielęgnacyjnego

Kwota świadczenia pielęgnacyjnego będzie się zmieniać w kolejnych latach:

1. od 1 maja 2014 r. – było to 1000 zł netto. Na kwotę tę składały się: 800 zł świadczenia i 200 zł dodatku z rządowego programu. Kwota brutto, czyli wraz z ubezpieczeniem emerytalno-rentowym oraz zdrowotnym, wynosiła łącznie 1321 zł;
2. od 1 stycznia 2015 r. – było to 1200 zł netto; kwota brutto ze składkami – 1576 zł;
3. **od 1 stycznia 2016 r. – jest to 1300 zł netto; kwota brutto ze składkami – 1703 zł.**

Świadczenie pielęgnacyjne będzie co roku waloryzowane, a jego wzrost będzie proporcjonalny do procentowego wzrostu płacy minimalnej.

SPECJALNY ZASIŁEK OPIEKUŃCZY

Przysługuje osobom, na których ciąży obowiązek alimentacyjny, a od 1 stycznia 2015 r. także małżonkom.

Kto może otrzymywać specjalny zasiłek opiekuńczy?

By go otrzymywać, osoby te muszą zrezygnować z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w związku z koniecznością sprawowania stałej opieki nad osobą legitymującą się:

1. orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności lub
2. orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego, codziennego współudziału opiekuna dziecka w procesie leczenia, rehabilitacji i edukacji (czyli p. 7 i 8 w orzeczeniu dla osób do 16. r.ż.).

UWAGA!

Od 2015 r. prawo do specjalnego zasiłku opiekuńczego przysługuje także tym opiekunom, którzy nie podejmują pracy ze względu na opiekę nad osobą z niepełnosprawnością, a nie tylko tym, którzy zrezygnowali z pracy. Obowiązuje ich jednak kryterium dochodowe.

Kiedy specjalny zasiłek opiekuńczy nie przysługuje?

Specjalny zasiłek opiekuńczy nie przysługuje, jeżeli:

1. osoba sprawująca opiekę:
 - a) ma ustalone prawo do emerytury, renty, renty rodzinnej z tytułu śmierci małżonka przyznanej w przypadku zbiegu prawa do renty rodzinnej i innego świadczenia emerytalno-rentowego, renty socjalnej, zasiłku stałego, nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, zasiłku przedemerytalnego lub świadczenia przedemerytalnego,
 - b) podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym z innych tytułów,
 - c) ma ustalone prawo do specjalnego zasiłku opiekuńczego lub świadczenia

- pielęgniacyjnego,
- d) legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności;
2. osoba wymagająca opieki została umieszczona w rodzinie zastępczej, z wyjątkiem rodziny zastępczej spokrewnionej, w rodzinnym domu dziecka albo - w związku z koniecznością kształcenia, rewalidacji lub rehabilitacji - w placówce zapewniającej całodobową opiekę, w tym w specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym, z wyjątkiem podmiotu wykonującego działalność leczniczą, i korzysta w niej z całodobowej opieki przez więcej niż 5 dni w tygodniu;
 3. na osobę wymagającą opieki inna osoba ma ustalone prawo do wcześniejszej emerytury;
 4. członek rodziny osoby sprawującej opiekę ma ustalone prawo do otrzymywania dodatku do zasiłku rodzinnego, specjalnego zasiłku opiekuńczego lub świadczenia pielęgnacyjnego;
 5. na osobę wymagającą opieki jest ustalone prawo do otrzymywania dodatku do zasiłku rodzinnego, prawo do specjalnego zasiłku opiekuńczego lub prawo do świadczenia pielęgnacyjnego;
 6. na osobę wymagającą opieki inna osoba jest uprawniona za granicą do świadczenia na pokrycie wydatków związanych z opieką, chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej.

Wysokość specjalnego zasiłku opiekuńczego

Specjalny zasiłek opiekuńczy przysługuje w wysokości 520 zł netto miesięcznie.

Kryterium dochodowe

Specjalny zasiłek opiekuńczy zależny jest od dochodu. Przysługuje, jeżeli łączny dochód rodziny osoby sprawującej opiekę oraz rodziny osoby wymagającej opieki w przeliczeniu na osobę nie przekracza kwoty 764 zł. W przypadku nieznacznego przekroczenia kryterium dochodowego na osobę, zasiłek opiekuńczy przysługuje, jeżeli przysługiwał on w poprzednim okresie zasiłkowym.

Za dochód rodziny osoby wymagającej opieki uważa się dochód następujących członków rodziny:

1. w przypadku gdy osoba wymagająca opieki jest małoletnia:
 - a) osoby wymagającej opieki,
 - b) rodziców osoby wymagającej opieki,
 - c) małżonka rodzica osoby wymagającej opieki,
 - d) osoby, z którą rodzic osoby wymagającej opieki wychowuje wspólne dziecko,
 - e) pozostających na utrzymaniu osób, o których mowa w lit. a-d, dzieci w wieku do ukończenia 25. roku życia, ale do członków rodziny nie zalicza się dziecka pozostającego pod opieką opiekuna prawnego, dziecka pozostającego w związku małżeńskim, pełnoletniego dziecka posiadającego własne dziecko, a także rodzica osoby wymagającej opieki zobowiązanego tytułem wykonawczym pochodzącym lub zatwierdzonym przez sąd do alimentów na jej rzecz;
2. w przypadku gdy osoba wymagająca opieki jest pełnoletnia:
 - a) osoby wymagającej opieki,

- b) małżonka osoby wymagającej opieki,
- c) osoby, z którą osoba wymagająca opieki wychowuje wspólne dziecko,
- d) pozostających na utrzymaniu osób, o których mowa w lit. a-c, dzieci w wieku do ukończenia 25. roku życia, z tym że do członków rodziny nie zalicza się dziecka pozostającego pod opieką opiekuna prawnego, dziecka pozostającego w związku małżeńskim, a także pełnoletniego dziecka posiadającego własne dziecko.

UWAGA!

Przepisy przejściowe obejmą grupę opiekunów dorosłych osób z niepełnosprawnością, którzy nie zakwalifikowali się do uzyskania specjalnego zasiłku opiekuńczego (SZO), gdyż 1 stycznia 2013 r. nie mieli ważnego orzeczenia o niepełnosprawności w stopniu znacznym z powodu wygaśnięcia decyzji w tym zakresie z końcem roku 2012. Osoby, które nie miały prawa do zasiłków w okresie 31 grudnia 2012 r. – 30 czerwca 2013 r., a wcześniej pobierały świadczenie pielęgnacyjne, będą mogły otrzymywać specjalny zasiłek opiekuńczy. Zgodnie z przepisem przejściowym, osoby z tej grupy będą mogły ubiegać się o SZO bez kryterium rezygnacji z zatrudnienia.

ZASIŁEK DLA OPIEKUNA

Zasiłek dla opiekuna jest realizacją wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 5 grudnia 2013 r., który zakwestionował część nowelizacji Ustawy o świadczeniach rodzinnych. Poniżej wyjaśniamy, jak wyglądają jego zasady.

Kto może otrzymywać zasiłek dla opiekuna?

Zasiłek dla opiekuna jest skierowany wyłącznie do osób, które na wskutek ww. nowelizacji utraciły 1 lipca 2013 r. prawo do świadczenia pielęgnacyjnego i nie spełniły kryterium dochodowego do otrzymania specjalnego zasiłku opiekuńczego, pozostając bez wsparcia państwa.

Kiedy zasiłek dla opiekuna nie przysługuje?

Zasiłek dla opiekuna nie przysługuje za okresy, w których:

1. osoba ubiegająca się o zasiłek dla opiekuna miała ustalone prawo do specjalnego zasiłku opiekuńczego lub świadczenia pielęgnacyjnego lub
2. na osobę wymagającą opieki inna osoba miała ustalone prawo do specjalnego zasiłku opiekuńczego lub świadczenia pielęgnacyjnego.

Co ważne, zarejestrowanie się w Powiatowym Urzędzie Pracy jako osoba poszukująca pracy lub posiadanie statusu osoby bezrobotnej nie ma wpływu na uprawnienie do zasiłku dla opiekuna w okresie od 1 lipca 2013 r. do dnia złożenia wniosku o ustalenie zasiłku dla opiekuna.

Wysokość zasiłku dla opiekuna

Zasiłek dla opiekuna dorosłej osoby ze znacznym stopniem niepełnosprawności wynosi 520 zł netto wraz z ustawowymi odsetkami

za czas niepobierania świadczenia (jest to kwota ok. 5,5 tys. zł jednorazowej wypłaty).

Ustawa weszła w życie 15 maja 2014 r. Od tej daty Ośrodki Pomocy Społecznej miały dwa tygodnie na poinformowanie o tej zmianie osoby, które 1 lipca 2013 r. utraciły prawo do świadczenia pielęgnacyjnego. Osoby te w ciągu 4 miesięcy musiały złożyć odpowiednie dokumenty.

Prawo do zasiłku dla opiekuna ustala się na czas nieokreślony, chyba że orzeczenie o niepełnosprawności lub orzeczenie o stopniu niepełnosprawności zostało wydane na czas określony. Uprawnienie do pobierania zasiłku dla opiekuna będzie jednak weryfikowane co pół roku. W tym celu przeprowadzany będzie wywiad środowiskowy. Wywiad ten będzie także przeprowadzany wówczas, gdy zaistnieją wątpliwości co do faktu sprawowania opieki przez osobę pobierającą zasiłek dla opiekuna.

UWAGA!

Wymienione zasiłki i świadczenia pielęgnacyjne należą się także rolnikom, jeśli ci zrezygnowali z pracy w gospodarstwie rolnym na rzecz opieki nad osobą z niepełnosprawnością.
